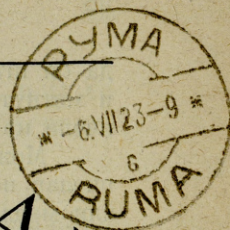

У Срем. Карловцима, 1. јулија 1923.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Број 7.	Издази једамшут месечно.		Година XX.
	Главни уредник: Ђорђе Коларовић.	Одговорни уредник: Глиша Микић.	

Пчеларски Календар.

Јулиј.

У јулију месецу у многим крајевима удара паша натраг. Са нестанком паше престаје и нагон за рођењем. Пчелар мора пазити на ројеве и изројене маторке, јер ако паше нестане могу и ројеви и маторке помрети од глади. Пчелар мора још нарочито пазити, да ли су се у другенцима и изројеним маторкама матице оплодиле. Да ли су се младе матице оплодиле и да ли су почеле лећи познаће пчелар по томе, ако после 10 до 14 дана, од кад је маторка пустила другенац, прегледа и овај и маторку. Нађе ли јаја и легла, значи да су се матице оплодиле. Не нађе ли јаја ни легла, значи да су матице пропале. Ако је рђаво време спречило, да су младе матице могле излетати ради спаривања, ту прилику такође мора пчелар у виду имати. Ако за 6 недеља нема јаја ни легла у другенцима и изројеним маторкама, значи да се матице нису оплодиле и лећи ће трутове, и кошнице пропашће. Ако се ради рђавог времена матица за три недеље не оплоди, ма се доцније и оплодила, не ће имати велике вредности, зато такове кошнице треба при узимљавању спојити или их забележити, па до године у ројидби матице изменити.

Но пчелар може знати да ли се матица оплодила, а да кошницу и не прегледа. Ако пчеле гоне трутове, а уз то уносе много рђе, значи да је кошница у реду. Напротив ако пчеле не гоне трутове и не уносе рђе, значи да кошница није у реду.

У јулију може да удари бујна паша од белог босиљка. Док паша не удари, стесни лета на свима кошницама. Да пак пчелама не би била несносна топлина, треба прозор у кошници уклонити,

да би што више ваздуха било, а можемо преко ноћ скинути врата и метнути решетку. Тако ће бити у кошници свежа ваздуха и пчеле не попуштају у раду.

Може да буде у јулију цвета, али да није медовит. То ће пчелар познати по томе, кад опази да кошнице имају жив лет, али меда нема у њима, јер сав мед потроше пчеле на легло. У таком случају треба матицу ограничити на пет оквира, а то се постиже Ханемановом решетком. Пчелар ће онда водити из плодишта затворено легло и метнуће га у медиште и на место извађеног оквира метнуће оквир празан са готовим саћем, да га матица залеже. Тако ћемо радити докле је у кошници Ханеманова решетка. При вађењу затвореног легла треба пазити, да на извађеном леглу не буде ћелица са јајима и отвореним леглом. Тако исто треба пазити, да се на оквиру не налази и матица.

Ако је у нашем крају паша престала, а има где у близини бујне паше, треба кошнице на ту пашу пренети. Пренашање на пашу богато се исплати. На пашу се пренашају само јаки народи у читавим кошницама и то ноћу тако, да се пре рађања сунца на пашу стигне.

Ако ли не можемо да пренашамо кошнице на бољу пашу, онда кошнице морају имати меда колико им треба за зиму. Што се од тога меда још до септембра окрњи, то ћемо у почетку септембра дати колико треба, да би кошнице добро презимити могле.

Безматке и слабице немој триети, јер ће их туђице пронаћи и напасти. Ако радиш око меда не просипај по пчелињаку. Празне истресене оквири не држи дуго ван кошнице него их што пре врати у кошницу. Пчеле су доста раздражљиве, кад им се оквири истресени враћају. Треба оквири добро попрскати хладном водом. Тако пчеле лакше очисте саће од меда и буду мирније.

Сима Жигић, парох.

Шта утече на ројидбу.

(Свршетак.)

3. Изимљење кошница.

Неке кошнице изађу из зиме добро, т. ј. друштво јако, млада, добра матица, доста меда, а друге кошнице изађу са мањим друштвом, са старом матицом, а неке опет изађу као слабице и безмаци.

На добро презимљене кошнице променљиво пролетње време има мало утецаја, јер добра матица, добра залиха меда, јако друштво, па извађа довољну топлину, легло се проширује лепо, друштво се развија, јако друштво пролетњу пашу искористи, брзо се развије до свога врхунца, а у мају већ имамо ројева и меда. Кошнице које су из

зиме изашле добре, брзо се развију и роје, код њих се рано појављује нагон за ројидбом. У почетку багрене, имамо ројева.

Кошнице које су из зиме изашле са мањим друштвом, ту је мање легло, мања топлина, пролетње променљиво време утече на њих, ту је мали застој у проширењу легла и развијању друштва. Прво пролетње цвеће добром дође, али га не искористе, јер је мањи број радилица, а ако је залиха меда мала, онда без помоћи пчеларева не могу главну пашу дочекати. Ако имају добру залиху меда, могу се одржати, само заостану у развијању, али на багрени, нашој главној паши помогну се, а кадгод и нешто меда даду. Ако после багрене горушица буде медовита, у горушици даду меда, али ретко дођу у развијању до нагона за ројидбом, јер у тим и паша престаје. Овакове кошнице дају меда, а слабо се роје. Шта више дају више меда од првих, код којих је развијен нагон за ројидбом.

Слабице имају малена друштва и не могу опстати, јер нису у стању довољну топлину за легло извести и одржавати, нису способне другим животним потребама одговарати, зато не вреди их одржавати, јер су само на штету и сүвишан посао пчелару, а никаквој користи не може се надати. Ако матица није узрок слабости, треба их спојити са јаким безмацима или са другим кошницама. Слабице су плен за метиљ, тућице и друге непријатеље. Паша има незнатан утецај на њих, више пута не скупе себи ни зимицу, па стога нема смисла читаво лето кубурити и натезати с њима, па их у јесен спојити с другим кошницама, да их спасемо од пропасти. Ове кошнице немају нагон ни за мед ни за ројидбу, за њих с правом кажемо да су лење, троме, дегенерисане. (? Ур.)

Од изимљења кошница зависи, какве ће нам кошнице бити преко године, хоће ли бити у стању пашу искористити, а рационалан пчелар одредиће сврху свога пчеларења. //

4. Кошница.

Конструкција и просторна садржина кошнице доста утече на ројидбу. Имамо много конструкција кошница, и готово са сваком може напредан пчелар рационално пчеларити. Код једних кошница прегледање је брже и лакше, код других је мало спорије и неспретно; код једних

је плодиште и медиште заједно, а код других је медиште одељено од плодишта и т. д., али са тим разноврсним кошницама ипак можемо постићи циљ, т. ј. да имамо меда и ројева.

У погледу просторне садржине нема једнакости. Једне су кошнице мале око 34 l. садржине, а неке имају чак и 105 l. садржине. Једни хвале мање кошнице, јер су спретне, zgodne за пренашање и ројидбу, а други дају првенство већим кошницама, јер могу дати више меда и т. д. Мишљења су подељена, једне и друге хвале искусни пчелари, а кад знамо, да осим конструкције и садржине кошнице има и других фактора, који утечу на успешно пчеларење, и да управо ти други увети и прилике захтевају у једном крају мале, а у другом велике кошнице, онда морамо веровати и једним и другим пчеларима.

До начина пчеларења стоји, какову ћемо кошницу изабрати. Ако пчеларимо ради ројева, боље је изабрати мање кошнице, јер при једнаким приликама пчеле их пре напуне израђеним саћем, друштва их пре напуне, постају тесне и зато се раније јавља нагон за ројидбом и одмах се роје. Разуме се, да величина кошнице мора одговарати паши тога краја, а сувише мала кошница не ваља; промашили бисмо главни циљ, јер *omne nimium verititur in vitium*.

Ако пчеларимо ради меда, боље је узети већу кошницу, јер у њој се развије јаче друштво, има више радилица па боље искористе пашу. У већим кошницама пчеле имају више простора за прављење саћа, доцније напуне кошницу, ако се изроје леп је и велик рој, а много пута, док им дође нагон за ројидбом паша малакше, па се и не роје. Сувише велика кошница не ваља, а ни она не спречава ројидбу. Пре 15 год. стресем један првенац у велику плетару, и прве године изради он до $\frac{1}{3}$ саћа, друге године изради саће до $\frac{2}{3}$ кошнице и пусти диван, велик рој. Дакле кошница није била напуњена ни саћем ни друштвом, у своме развитуку друштво постигло је свој максимум и ројило се, а то је знак, да не требамо сувише велике кошнице. Велике кошнице могу се узети, где је бујна паша.

Немамо савршене кошнице, зато ћемо погрешити, ако једну кошницу препоручујемо као најбољу, јер свуда није једнака клима, паша и други увети, који утечу на успех

у пчеларству. Где је слабија паша боље су мање кошнице, јер велике кошнице пчеле никад не би напуниле. А где је добра паша боље су веће кошнице, јер мале кошнице морали бисмо чешће прегледати и истресати, кубурили бисмо са спречавањем ројидбе, имали бисмо више посла него са већим кошницама. Као што једна капа није за сваку главу, тако исто и једна конструкција и величина кошнице није згодна за све крајеве, зато искусним пчеларима треба оставити, да према паши и другим приликама свога краја изаберу конструкцију и величину кошнице.

Данас имамо кошница са посебним медиштем, а пчелари додавањем медишта на доброј паши прошириће кошницу, даће прилике пчелама, да праве саће и сабирају мед, а тиме одгодиће, а кадгод и спречиће ројидбе. Кошница треба својом величином да одговара паши, па ће бити увек пуна, а напредан пчелар по потреби употребиће је и за ројева и за мед.

*

Споменуо сам главне увете који утечу на успех у пчеларству, а из искуства знам, да је наша домаћа пчела добра и племенита, једне године даје доста меда, а мање ројева, а друге године не можемо ројидбу да спречимо. Па зашто онда, да презиремо нашу пчелу, а да прецењујемо ону, коју не познајемо? Ништа се не подиже на једанпут, па и подизање пчелињака мора ићи постепено и полако. Боље је, ако се одмах привикавамо, да имамо ројева и меда, зато не треба ићи у крајност и грамзити само за ројевима, а после ради меда сасвим одбацити ројидбу. Ми требамо не само ројева него и меда, морамо се држати оне расе пчела, која се овде аклиматизирала и која даје меда и ројева, а то је наша домаћа пчела.

Коста Сеперовац, парох.

Не усиљавајте се родитељи!

Не почињите децу школовати, ако нисте надри издржати до краја, јер је већа срамота, а још веће зло не свршити, него не почети. Боље је упућивати децу у привредне струне, које су за нас Србе најзгодније и најуносније, јер је у том и онано велике заосталости. Пближа извешћа можете добити од ма које српске привредне установе, нао и од Привредника.

(Београд, Студенична ул. 62.)

Пчеле благе и мирне.

Један Енглеz хвали се, да је запатио тако мирну расу пчела, да око њих може свако дете радити, а пчеле га убости не ће. То је постигао, како он вели, укрштајем ципарске и талијанске пчеле и резултат је био неочекиван, јер не само да су бастарди били врло благи него и врло вредни.

На ово ми велимо: сваки пчелар може запатити благу и мирну расу пчела, ако при одабирању кошнице за пресаде оставља само оне народе, који се сабирањем меда и благошћу одликују и да запањањем матица од таквих друштава оплемени свој пчелињак. Ако уз то пчелар буде знао добро поступати око пчела, ето му онда благе и мирне расе и не мора тражити ципарског трута и талијанску матицу ради спаривања. У овоме што смо казали, лежи основ добре расе и сигурне добити од пчеларења.

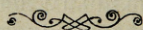
Кад матица излети на спаривање, тада њу прате многи трутови. Мирис матице изазвао је трутове на излет. Па зашто многи трутови прате матицу? Не само да многи трутови штите матицу од грабљивица, него је тако већа могућност, да ће се матица спарити, него кад би било само неколико трутова. За то су трутови важни део пчелињег друштва и за то се трутовско легло не сме са свим сузбијати. Живот трута има четир перијоде. У првој перијоди трутови не излећу, или врло ретко излећу из кошнице. У другој перијоди излећу из кошнице, али још нису зрели, ни способни да матицу оплоде. У трећој перијоди су зрели и способни да матицу оплоде, а у четвртој перијоди су већ презрели. Кад то знамо, онда се и само каже, да трутовско легло не смео сасвим сузбити, јер је нужно, да буде увек способних и зрелих трутова, да би се матица могла добро оплодити.

У целом животињском свету код вештачког одабирања тражи се, да је мушко и женско племенито. Напредан пчелар тера вештачко одабирање у пчелињаку своје. За то он мора да има план и то сигуран план у одабирању. Оне дакле кошнице, које смо одабрали, да од њих запањамо матице, треба тако неговати, да у њима буде на време добрих трутова. Оне пак кошнице, од којих нећемо да запањамо матице, неговаћемо тако, да што доцније дођу до трутова. За то у одабраним кошницама, у којима мислимо да идуће године запањамо матице, нећемо у јесен водити оквире са трутовским саћем, него ћемо их баш намерно оставити, те ће се у тим кошницама у пролеће пре пробудити сполни нагон. У оним кошницама, у којима нећемо да запањамо матице, извадићемо у јесен све трутовско саће, па ћемо у пролеће додавањем вештачког саћа што даље одлагати, да се сполни нагон пробуди. Кад дајемо вештачко саће доста је доле у ћошковима оставити празно место да пчеле изведу трутовско саће и кад га изведу, ми ћемо га исећи једампут, двапут и трипут т. ј. док са одабраним кошницама нисмо постигли оно, што смо хтели а то је, кад смо однеговали већ трутове и матице. Онда можемо дати, да се и у овим другим кошницама развије нешто трутовског

легла. Тиме смо много добили, је смо сигурни, да ћемо имати добре трутове. Доцнији трутови не ће ништа шкодити, пошто су се племените матице већ оплодиле од племенитих трутова, а задовољили смо и природу пчелињу, јер јој природан нагон нисмо угушили. Кошнице, у којима запаћамо матице и трутове, треба да имају матице старе три године.

Што се тиче оног Енглеза, који каже, да је однеговао таку расу пчела, око којих може свако дете да ради, треба још ово споменути: пчела има жаоку, којом се служи у борби за живот. Кад пчела не би бола онда би јој био и крај, јер услед рацијоналне економије и велике небриге пчелара, све је мање пчелиње паше. Кад пчела не би имала жаоку, од које многи завиру и због тога не смеју ни да пчеларе, тада би сваки држао кошнице и не би ваљда на свету било баштице, у којој не би било доста кошница, јер сваки би хтео да добије меда, а могао би га добити, јер зна, да пчела не боде. Али не може се узбрати ружа а да се на њезин трн не убодеш, и не може бити ни меда без жаоке. Али може бити меда са мало жаока, ако мудро око пчела радиш и ако пазиш при одабирању кошница за преседе. Кад би сваки држао кошнице, онда би пчели крај био, јер толика силесија пчела не би имала од чега живети, а пчелару, наравски, да не би ништа остало. За то је благи Бог и створио пчелу са убојитим оружјем, да многи од ње зазире. А што је Бог створио све је добро створио. Не бој се жаоке и не тражи пчеле без жаоке. На свету има пчела без жаоке, али те немају вредности за практичног пчелара. А не уздај се ни у оног Американца, за којег веле, да је разним укрштајем произвео пчеле без жаоке, јер и ако му је то испало за руком, опет даље генерације постаће оно што су и пре биле, т. ј. пчеле са жаоком.

Сима Жигић, парох.

Измена матица.

Матица је душа кошнице, она је живи извор, који подиже друштво и доводи га до потпуног развитка, да друштво постигне врхунац снаге, она доводи друштво до ројидбе, да умножавамо свој пчелињак. Плодна и добра матица у кошници подиже радну снагу, подстиче пчеле на неуморни рад, и оне лете на пашу и слатки сок и цветни прашак скупљају у саће. Ако способност матице у ношењу јаја попусти, одмах пада вредноћа и ревност пчела за скупљање меда, нестаје оне радности и свежег живота, у кошници је нека замореност и тромост. Из искуства знамо, да су кошнице с плодним матицама вредније и више меда дају него безмаци.

Сад настаје питање: кад треба матице изменити? Зима је дуга, а главна палца је кратка, стога пчелар мора изабрати згодно и прикладно време за измену матица. У пролеће не можемо мењати матице, јер је легло мало а трутова нема, па могле би младе матице остати неоплођене. У пролеће морамо радну снагу и способност матице искористити, морамо подстицати ма-

тицу на ношење јаја и проширење легла, да главну пролетњу пашу дочекамо са добрим и јаким кошницама. Дакле морамо искористити плодност матице, ако желимо главну пашу искористити. Ако је слаба пролетња паша до главне паше, онда морамо вештачки подстицати матицу на проширење легла, а ако је до главне паше пролетња паша добра, онда ће се кошнице и без нашег подстицања добро развити. Без добре и плодне матице не можемо друштво подићи, стога пчелар мора водити рачуна о старости и доброту својих матица.

Има случајева, кад поједина друштва сама измену матицу, али напредан пчелар не сме на то чекати, јер промена се може догодити у невреме (рано пролеће, јесен) кад нема трутова, па такве матице остаће неоплођене и биће трутовњаче. Старе и неспособне матице у лето треба изменити младим и плодним матицама. Матице треба на време изменити, јер до тога стоји одржавање јаких и добрих друштава; и искоришћивање паше не само овогодишње јесење, него и у будућој години. До измене матица у своје време стоји напредак рационалног пчеларства.

Код мене је главна паша багрена и бели босиљак. Измену матица вршим после багрене, јер тада искористим стару матицу са проширењем легла, а млада матица има довољно времена, да друштво развије до друге паше. Пчелари који имају липу, могу у липи изменити матице. На тај начин одржаће јака друштва до липе и искористиће липу, а после липе имаће младе и добре матице, које могу друштво подићи до белог босиљка.

Које матице треба изменити? Напредни пчелари држе матице најдуже три године, а старије матице треба изменити. Не смемо увек гледати на старост, него више пажње морамо поклонити способности матице, зато треба мање способне матице, особито ако има рђава црва међу пчелињим леглом, изменити не гледајући на старост, јер неке су се рђаво оплодиле, па брзо изгубе трутовско семе. Трутовњаче, сакате у крилима или ногама и кржљаве матице треба изменити, јер оне хоће у невреме да издаду.

Раније морамо знати, које матице треба изменити. Најбоље је то још у пролеће одлучити, јер у јунију и јулију сва су друштва добра и јака, па је теже способност матице проценити. Морамо уклонити матицу од 3 године, па макар да је добра, јер ако је оставимо, на пролеће имаћемо слабицу, и онда не можемо од те кошнице никакве користи очекивати.

Код измене матица пчелар мора бити пажљив, мора испитати хоће ли пчеле примити додану матицу, или ће је непријатељски предустрести, а пчелар мора предузети мере, да непријатељско расположење умањи. Пчелар мора прво испитати расположење друштва, а матицу пустиће из кавеза, кад је пчеле почну хранити. Ако нема хране, онда друштво нерадо прима матицу, зато је добро прихранити пчеле један дан пре додавања матице. Мање друштво рађе прима, а ако има легла воли само да изведе матицу, зато је нерадо прима. Друштво треба да осети да је безматак, па му тек онда треба додати матицу.

Треба пазити на место, где се додаје матица. Матицу треба додати где је легло, јер ту су младе пчеле, које хране матицу. Старе пчеле нису око матице, оне су на паши, а ако би додали где је мед, оне хоће да нападну матицу. Матица не сме бити бојажљива и трчати, јер онда ће пчеле на њу навалити, направиће читаву гомилу око ње и ако је не убију, ипак могу да јој поломе ногу, крила и т. д. и таква матица брзо изда. Не треба додавати неоплођену матицу, а особито ону, у које је настала упала, јер то раздражује пчеле. Неки матицу замоче у мед, или попрскају замедљаном водом и пуне унутра, а пчеле је као страдалницу из милосрђа приме.

Најбоље је додати матицу у кавешчићу. Данас има више врсти кавешчића, а ми ћемо изабрати онај, који ће заклонити матицу, ако пчеле неће да је приме, а да је кроз решетке могу пчеле хранити. Ако пчеле пружају рилицу и хране матицу, тада је можемо пустити. Још је боље враташца на кавезу затворити воском, да пчеле саме ослободе своју матицу. Кавез мора бити чист, не сме имати непријатан мирис. После сваке употребе кавез се мора очистити, а добро је прво стару матицу до подне држати у њему, пчеле ће своју матицу хранити, после подне метнућемо младу матицу, а пчеле већ научене да на том месту хране своју матицу, примиће другу матицу као своју, а и кавез је већ примио мирис те кошнице. Кошница која прими младу матицу, треба 4—5 дана оставити на миру.

Ако немамо при руци кавешчића, можемо од воска направити мало шири матичњак и у њега метнути матицу, само га морамо избушити иглом пре него што затворимо, да затворена матица има ваздуха. Тај вештачки матичњак метнућемо у безматак, и пчеле ће ослободити матицу и примити. Главно је, да кошница мора осетити, да је безматак, зато ако у јутро убијемо матицу, онда тек после подне можемо другу матицу додати.

Ако у лето изменимо старе, неспособне, сакате и кржљаве матице, онда смо сигурни, да ћемо до године имати добра и јака друштва на пчелињаку. Матица је душа кошнице, а кад је душа здрава и добра, онда ће напредни пчелар лако осталим недостацима помоћи. Пчелар не сме оставити пчелама, да саме своје матицу бирају, напротив напредни пчелар настојаће, да из најбољих, највреднијих и најплеменитијих кошница запати матице на своме пчелињаку.

Носта Сеперовац, парох.

Богати родитељи

збринуће лако своје јединце. Али шта ћемо и куда ћемо са онима ђацима, који нису богати или где има више деце, где се уопште тесно, тешко живи?

Све те вањане, здраве Србе ђаке од 12 до 13 година, који су макар малу школу добро изучили, препоручујте „Привреднику“ који ће их све лепо упутити и добро удомити.

За вањану децу за коју се „Привредник“ заузме, збринуто је — као што је познато — све, од првога дана шегртовања, па док не стану на своје ноге, док не отпочну своје самосталне радње.

Кроз пчеларску хронику у овој пролетној сезони.

Кад нам је освануло пролеће и кад смо га и нехотиче упоредили са лањским, које нам је донело готово преполовљене пчелињаке и ослабљена друштва, могли смо, и преко своје хришћанске дужности, топло заблагодарити Богу и, са задовољним погледом у ову годину, веселити се уз хармонично зујање милих пчелица, које излетаху на прву своју пролетњу игру. Два безматка и једна кошница са мушком матицама*) био је сав губитак ове зиме код мене у пчелињаку од око 60 судџа. Ништа лошије није било ни у целом селу, где има, осим 3 рационална пчелара и једног искусног пчелара с плетарама, још десетак почетника.

Зима није била мекана, али два-три згодна сунчана дана у згодним размацама, омогућила су, да пчеле излете, да се ишчисте и да нас обрадују врло добрим почетком. Иза прошле године по ономе »иза ружног надај се лепом« ми смо имали још више основа, да се надамо берићету у овој години.

Ми немамо ране пролетње паше. Врбаца и тополице су од нас врло далеко, леске има, као и дренка, тек нешто по обалама, а и ове шуме, хростове и брестове, у којима цвета силна јаргочина (по ботаници: јагорчика) богата цветним прашком, подалеко су, тако, да су пчелама на домак тек за лепих пролетњих дана. Причају ми стари пчелари, да је ту тако одувек и да су они најбоље чинили, кад су своје пчеле носили у такозване сарвашке винограде, који су под Дравом, јер су тамо силни врбаца. Тако су ове године учинила она тројица рационалних пчелара са својим американкама и веле, ако и није било сјајно, но знатно је боље него овде. Но док је тамо било рада до пред багрену, код нас је око 20. априла наступио застој. Иза трна и шљиве, које су ове године цветале и дале доста добру али краткотрајну пашу, одједанпут је засебло. Тординачки пчелари (село не далеко од нас, где има приличан број рационалних пчелара) имали су у непосредној близини олај (репицу), али ми овде ничега. Пчеле су биле истрошиле већи део резерве и чекали смо багрену као озебао сунце. Код нас је багрена силна и поред горушице, која непосредно за њом долази, она нам даје главну пашу. Једва једвице указаше се први цветови багрене. Она је овде врло медовита, само ако време допусти, да се искористи паша. Једне године за време рата, моје су кошнице за три дана, како је багрена цветала биле пуне меда. Но некако никад нисам с толиким нестрпљењем чекао багрену као ове године. И упамтио сам већ, мирис њезин толико надражује пчелу, да не може ни она да дочека зору, него још пре зоре се чује њезина звучка на багрени, а кад станеш украј пчелињака, једва можеш да је сагледаш како излеће, као из пушке. Али ове године, — цвета багрена, а мириса нема. У пчелињаку никаква лета, мртвило; што и лете пчеле, али ништа не

*) Ваљда трутовњачом? Ур.

доносе, нема оног лета као стрела, није зука него неко тужно брујање. На многим кошницама пчеле се на лету скупиле у клупче, као пред ројидбу. Пчелари долазе један другом, питају се зачуђено, туже се, да у багрени треба хранити пчеле, траже меда, који га немају, и у тој журби, бризи и страху још само један оштар ветар наиђе и нестане багрене без и једне каши меда, и то још крај доста лепог и суhog времена. Кошнице су већином већ и трутова имале, али су их као пред јесен терале напоље, неке су чак и легло избацивале. И то је трајало тако све до пре 4—5 дана, кад је окренуло нешто на боље: горушица је почела цветати. Данас, кад пишем ове редове, лет је у пуном јеку.

Што смо овако напразно прошли с багреном, није за нас мала брига, јер немајући липе, на којој би, осим багрене, тако сигурно могли узимити своје пчеле, ми смо у бризи за зимницу. Јесењу пашу, од метве, ми ретко добивамо и остаје нам, да узимимо своја друштва на горушици, која се ушећери. Ни бела босилка у нас нема, а нема ни липове шуме у близини, где би вредило и исплатило се пренети пчеле на пашу. А узимљавање на горушици врло је сумњиво.

Ми ово написасмо не само да се чује како смо ми овога пролећа прошли, него да нам се покуша у крајњем случају и помоћи, било згодним саветом, било материјално од стране задруге. Могли смо чути, да су слично прошли и пчелари из осечког котара, али они имају што то липе.

А написасмо и за то, да се види, како је у ком крају. Нај-после, кад већ пишемо пчеларски календар, који не мора бити свагде и свакад меродаван, можда би нужно било изнети и по где коју маркантнију пчеларску хронику, да би се за други пут могао и тај календар, ако и не генерализовати, а оно макар употунити а можда и поправити.*)

Бобота, 31. V. 1923.

Стев. Кнежевић, парох.

О матици.

(За почетнике.)

Кад помислимо, колико је за шеснаест година писано у »Српском Пчелару« о матици, чини нам се, да нема ваљда ни једнога пчелара, који не зна све, што треба да зна о матици. Али из многих усмених и писмених питања, којима пчелари, особито

*) Ако нема изгледа, да ће пчеле моћи спремити себи доброга меда за зиму, најбоље би било, мед од горушице, ако га буде доста, истрести и продати, па за добивени новац купити меда од багрене, липе или старачца, а уз то нешто и шећера, па тиме већ у другој половини августа, у великим обрцима прихрањивати пчеле. Мед се може одмах у саће налити, а шећер је боље давати у судовима, да га пчеле у саће уносе. Друге помоћи нема.

Будући и наша задруга тешко животари, не може вам пружити никакву материјалну помоћ.

Ур.

почетници, сваки час разбирају ово оно о матици, видимо да је баш матица и поступање са матицама за почетника много пута велика сметња, која му не да напред.

Па зато, да бих почетницима уштедио многа питања о матици, а себи одговоре на та питања, изнећу овом приликом све најнужније из праксе о матици. Теорију о матици, коју сваки пчелар треба да зна, јер је теорија темељ добре праксе, наћи ће читалац у књизи: „*Како стојимо данас са партеногенезом у пчела?*“ од проф. Јов. Живановића и у његовој књизи »Српски Пчелар.«

Као што кућа не може напредовати без жене, без матере, тако и кошница брзо пропадне без матице.

Све што у кошници видимо, и матица и пчеле радилице и трутови и саће, све је то потребно, и ма чега од тога да нестане, па баш и самих трутова, у време кад су они потребни, не би било добро за кошницу, али од свега највећма и најбрже се осећа смрт матичина. Саћа ако нестане, или ако га штогод оштети, пчеле ће га поправити и изградити. Ако пропадне која стотина па и хиљада пчела, не мора пропасти кошница. Нека у којој кошници не буде ни једнога трута, неће кошници сметати, јер има трутова у другим кошницама, али ако матица нестане, особито око матица умре у време кад нема у кошници залежених јаја ни младога легла, зацело ће кошница пропасти, ако јој пчелар не помогне. Зато мора пчелар особиту бригу водити о матицама, мотрити их, пратити њихов живот и водити тачне белешке о њима.

Сваки пчелар треба о матици да зна и да запамти ово:

1.) *Матица је једина женка у кошници, са ишпуно развијеним органима за плођење.* О томе, како и из којих јаја се легу пчеле радилице и матице, а из којих трутови, наћи ће читалац у напред споменутим књигама професора Јов. Живановића, и у овој књизи под речи партеногенеза. Матица леже све пчеле, све младе матице и све трутове. Матица која леже трутове у пчелиње ћелице зове се *шрушовњача*. Кошница која нема матицу, зове се *безматка*. Треба запамтити да трутова може бити и у безматку, јер трутове могу лећи и пчеле радилице. Те пчеле зову се *назови матице*.

2.) *Добра матица познаје се по леглу.* Добра матица леже у пчелиње саће само пчелу, јако шири легло и свака је ћелица залежена. У добре матице не сме бити нека ћелица залежена а нека празна, или у једној пчелињој ћелици залежена пчела а у другој трут.

Што је паша боља и матица све већма шири легло. Кад је паша слаба, и најплеменитија матица престане лећи. Прихрањивањем може се матица изазвати да леже, ма да и нема паше.

3.) *Матица живе много дуже него пчеле и шруш.* Матица може да живе и пет година, а гдекад и дуже. Али са навршеном трећом годином настаје у матице старост и немогућност да леже пчеле. Није добро речено »неплодност«, као што неки пишу, јер матица кад престане лећи пчелу, леже још трутове. Матица може да престане и раније да леже пчелу, а може да још добро леже пчеле и

у четвртој па и у петој години. Али то су изузеци, на које не треба пчелар да гледа. Да немамо много посла са безмацима и трутовњачама, треба пазити, да матице не пређу трећу годину. Не треба се освртати на оне, који пишу, да треба пустити пчеле да оне саме воде бригу о матицама и да их, кад треба, мењају. Ко се ослања на пчеле, да оне саме мењају матице, тај ће кубурити увек са безмацима и трутовњачама. Разуме се, да пчелар не мора мењати матице у кошницама које се сваке године роје, јер у кошници која се изроди, остаје увек млада матица. Исто тако младе су матице и у другенцу, трећенцу и т. д. У првенцу су обично старе матице. Али и у првенцу може бити млада матица, ако стара матица пред саму ројидбу и приликом ројења пропадне, или ако не може са ројем да лети, ако су јој крила повређена.

Као што видимо, и код кошница које се роје, мора пчелар водити бригу о матицама, а код кошница које се не роје, којима не дајемо да се роје, морамо особито пазити на матице и држати се некога реда приликом измене матица. Ја сваке године мењам $\frac{1}{3}$ матица. Тако за три године имам измењане све матице на пчелињаку.

(Наставиће се.)

Ђорђе Коларовић.

Питања и одговори.

Пит. 21. — Имам више плетара, од којих сам рад метнути све ројеве у Живановићеве кошнице, па вас молим, да ме известите, како бих могао спојити трећенце и сместити у једну кошницу?

Одг. — Боље бисте учинили, кад бисте задржали кошнице од претераног ројења. Но ако будете имали трећенаца, спојићете их једне с другима или са другенцима, јер и трећенци као и другенци имају младе матице. Ројеви се најлакше споје одмах први дан, пре него што матица почне носити јаја. Рој који хоћете да додате другом роју, поипркајте добро замедљаном водом, па га стресите у кошницу с којом хоћете да га спојите. Боље је слабе ројеве спојити у плетару, па тако спојене стрести у кошницу са помичним саћем, него их стресати у кошницу са покретним саћем, у којем је друштво већ почело да ради.

Друштва са старим матицама спајају се заједно, а друштва са младим матицама опет заједно. У првенцима су старе матице, а у другенцима и трећенцима су младе матице, зато се спајају првенци са првенцима, другенци и трећенци једни с другима.

Ројеви се могу спајати и подасипањем. Рој који хоћемо да додамо другом роју који већ ради, стрешћемо увече у траву, коју смо пре тога полили хладном водом, па ћемо га покlopити оном кошницом, којој хоћемо да га додамо. Преко ноћ попеће се пчеле из траве горе у кошницу, и биће примљене. Добро је да се матица или матице из роја који додајемо уклоне из роја пре спајања. Но ако пчелар то и не уради, саме ће пчеле разрачунати са матицама.

Ово што сам рекао тиче се спајања нових ројева у плетарама, Друштва у кошницама са помичним саћем, спајају се друкчије и на разне начине.

Пиш. 22. — Имао сам 60 комада залишног саћа па ми се ометиљило. Молим одговорите ми како се сумпорише саће?

Одг. — Залишно саће послаже се у какав већи сандук, који мора бити добро утуткалисан или изнутра олепљен хартијом, да се дим од сумпора што дуже задржи у сандуку. Кад је све саће усправно послажано у сандук, узме се каква лимена кутија и по шипке сумпора, којим се бурад сумпоришу. Кроз шипку сумпора провуче се жица, сумпор се на доњем крају запали и метне у кутију тако да виси на провученој жици, која је препречена преко кутије. За тим треба сандук брзо затворити. Да се не би морао заклопац облепљивати блатом, треба да добро пристаје на сандук. Још је боље кад су ивице сандука обложене сукном, а заклопац се добро притегне вијцима (завртњима). Ако је сандук пун саћа, ваља пазити, да не дође запаљен сумпор сувише близу заклопца, да ватра не ухвати заклопац. Ако је сандук добар, да не пропушта брзо дим, доста је, за топлих дана, сумпорисати у 14 дана једампут. Од новембра до краја фебруара није потребно сумпорисати.

Пиш. 23. — Имам једну кошницу, која се јако зноји, па се бојим, да ми неће угинути. Шта да радим?

Одг. — Из питања не видим, да ли се зноји само кошница или и пчеле. У зиму и у пролеће се зноје кошнице, кад су друштва јака, а кошница јако добро затворена, и без пукотина. У том случају треба од времена на време подизати мало заклопац или отворити врата, да одиђе сувишна пара. Неки праве одушке на оној страни кошнице где је лето, и то горе близу заклопца. На тим одушкама морају бити мали капци, да се могу одушке кад је потребно отворити, а кад треба затворити. — Кошнице се зноје и кад се пренашају далеко, а немају довољно велике решетке. Тада се озноје не само кошнице него и пчеле, па изгледају као да су поливене врелом водом. Ако се таке кошнице брзо не отворе, хоће да се пчеле погубе. — Да кошнице на пчелињаку не трухну од знојења, треба противну страну од лета мало подићи, тако да је кошница према лету нагнута, па да може вода што се на патосу накупи одилазити.

Од управе.

Као што су г. г. чланови за времена обавештени, ванредна скупштина наше задруге, која је требала бити у Кленку 25. V. (7. VI.) одгођена је ради тога, што је од I. VI. промењен ред вожње на жељезничкој прузи Рума-Кленак, па се посетиоци скупштине не би могли исти дан вратити из Кленка, него тек сутрадан изјутра, а за већи број гостију тешко би било у Кленку наћи места где би могли преноћити.

Кад и где ће бити редовна скупштина наше задруге, биће на време јављено.

У Руми 8. VI. 1923.

Управа
Срп. Пчеларске Задруге.

О Г Л А С И.

О Г Л А С. Продајем 10 пуних
Американки Жива-
новићевки, у потпуној снази, по умереној цени.
СТЕВАН ЧАРНОЈЕВИЋ, пчелар, Бобота, Срем.

1—1

Р О Ј Е В Е,

оплемењене, оплођене матице, вештачко саће,
од зајамчено правог чистог пчелињег воска на америкачком
строју зготовљено у свакој величини разашиле

АНДРИЈА МУДРОХ, Нови Сад, Водникова ул. бр. 8.

Ценовник на захтев франко и бесплатно.

На продају 30 пчелаца у кошницама удешеним за пренашање.

1—3

Најпотребније пчеларске справе

као: Ричеве машине за вештачко саће,
дуваљке, виљушке, помична пета и т. д.
могу се добити у гвожђарској радњи

НИКОЛЕ МИЛЕУСНИЋА

7—12

трговца

РУМА.

Све врсте боја, лака, фирнајза,
четака и парфимерија добивају
се уз најумеренију цену у трговини
ОЗРЕНА ГРОЗДИЋА, РУМА

7—12

Краља Петра улица 183.

СРПСКА СРЕМСКА БАНКА Д. Д.

Р У М А.

Деоничарска главница: Дин. 2,500.000.—

Има своје филијале:
у Илону и Иригу.

Телефон бр. 11.
Адреса за брзојаве:
Сремска Банка.

ПРИМА

улоге на књижице и текуће рачуне, плаћа најбољу камату
и враћа без отказа.

ПОДЕЉУЈЕ

зајмове на менице, текуће рачуне и хипотекарне зајмове
на куће и земљишта.

ФИНАНСИРА

обртничка, трговачка и индустријска подuzeћа.

ОБАВЉА

све банковне послове брзо и кулантно. 7—12

ТВОРНИЦА ВУНЕНЕ РОБЕ Д. Д. ИЛОК.

Адреса за брзојаве: „Вунара“.

Телефон бр. 8.

Основана по Српској Сремској Банци д. д. Рума.

Творница се бави прерађивањем и израђивањем
вуне и продајом вунене робе, (ћeбета, марама
- - трикотаже, сваковрсних штофова и т. д.) - - 7-12

Купује сваку количину вуне по дневној цени.

Чланарина је за чланове утемељаче једаред за увек 100.— Дин., а за редовне
чланове 30.— Дин., годишње. Редовни чланови добивају лист бадава, а утемељачи
плаћају годишње за лист 15.— Дин. Претплата је за нечланове 30.— Дин.
годишње, а плаћа се унапред за целу годину.

Претплату, рекламације и огласе треба шиљати »Српској Пчеларској Задрузи«
у Руму. Рукописе, питања, књиге и листове у замену треба шиљати Ђорђу
Коларовићу Вел. Радинци (п. Митровица) Срем.

Власник и издавалац „Српска Пчеларска Задруга“ у Руми.